

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg bemærkede, at udenrigsministeren tilkendegav, at forudsætningen for at ophæve sanktionerne over for Sydafrika ville være, at ethvert racistisk element var pillet ud af Sydafrikas love. Jeg går ud fra, at det gælder alle love inklusive den sydafrikanske grundlov, de racistiske elementer skal være pillet ud af.

Derudover vil jeg godt spørge ministeren, om han på baggrund af debatten i dag mener, at han har fået mandat til at foretage yderligere skridt i denne sag, for det mener jeg ikke at han på nuværende tidspunkt har fået.

Glønborg (KRF):

Jeg vil blot lige til udenrigsministeren bemærke, for at der ikke skal være nogen misforståelse, at jeg stillede én betingelse mere, foruden at apartheidlovene skulle være afskaffet, nemlig at man var gået i gang med at lave den nye konstitution, at man virkelig var gået i gang med arbejdet.

Forholdet mellem Sydafrika og Danmark og alle de øvrige lande, som har gennemført boykot og sanktioner, kan beskrives på mange måder. Jeg vil gerne have lov til at citere, hvad formanden for Folkekirkens Nødhjælp, Max Kruse, skrev i en kronik i Kristeligt Dagblad den 23. februar, fordi jeg synes, der her er sagt noget meget væsentligt om, hvad det egentlig er, vi har arbejdet på med vores sanktioner og vores boykot. Han skriver:

»Spørgsmålet om boykot og sanktioner bør ikke gøres til et moralsk spørgsmål eller et spørgsmål om at straffe et andet land. Hvis det var tilfældet, kunne der nævnes mindst en snes andre lande, som med lige så stor ret kunne gøres til genstand for sanktioner. Økonomiske sanktioner bør heller ikke gøres til et mål i sig selv. Det er vigtigt i kampen mod apartheid at kunne skelne mellem mål og midler. Afskaffelse af apartheidlovgivningen, overholdelse af menneskerettighederne og demokratiske rettigheder for alle racer er målet, mens gennemførelse af boykot og sanktioner kun er ét blandt mange midler til at gennemføre disse mål.«

Jeg vil gerne tilslutte mig, at vi gør helt klart, at det ikke er noget som helst værd at opretholde sanktionerne, hvis ikke det længere er det middel, der er hensigtsmæssigt lige nu for at få afviklet det umenneskelige apartheidsystem.

Jeg tror virkelig, tiden er inde nu, hvor vi også skal til at tage andre midler i brug – et af midlerne er jo netop en støtte til, at de progressive kræfter i Sydafrika kan få lov til at arbejde på gode betingelser – men også erkende, at der er lang, lang vej tilbage.

Jeg er helt enig med fru Pernille Forchhammer i, at vi bør pege på uddannelsessystemet for de sorte. Det er klart, når man står i den situation, at tre fjerdedele af de sorte ikke kan læse eller skrive, at der er langt igen, og så er det jo ikke nok, at vi har konstateret, at i de senere år er bevillingerne til de sorte skoler vokset kraftigt, for det er de, men det tager mange år. Når man må konstatere, at 60 pct. af befolkningen i Sydafrika er under 15 år, forstår man måske problemernes størrelse, og så skal vi ikke hindre dem for længe i at få den økonomiske udvikling, som de har brug for for at kunne gennemføre det.

Kim Behnke (FP):

Først til hr. Glønborg. Når hr. Glønborg har besøgt Den Sydafrikanske Republik, bør hr. Glønborg også vide, at et af problemerne med et land som Sydafrika er, at det på nogle punkter er et i-land, men på en lang, lang række andre punkter faktisk er et uland. Sydafrika har en fødselsrate, der er på højde med ulandene. På trods af, at jeg kan være enig i hr. Jørgen Winthers tidligere bemærkning om, at dødeligheden blandt de små børn er meget høj, er den dog trods alt en hel del lavere end i mange andre ulande, og det skaber så problemer, fordi børn, der overlever, kræver en skole at gå i og siden kræver et arbejde osv. Her mener jeg at man fuldstændig overser det kolossale og faktisk temmelig imponerende arbejde, der foregår i Sydafrika, for der bygges. Hver eneste uge indvies der 50 nye skolelokaler. Hvor mange andre steder i ulandene, hvor man også har en høj fødselsrate, er man i stand til det?

Storbyen Durban overgik i 1989 Mexico City som den by i verden, der har den største befolkningsvækst. Alligevel formår man gennem nogle imponerende projekter at få folk huset, ganske vist ikke så hurtigt, som fødselsraten vokser, men hvor mange steder med en tilsvarende fødselsrate er man i stand til det? Det er igen spørgsmålet, med hvem man sammenligner. Sammenligner man med Danmark, er der utrolig mange ting at pege fingre ad, men sammen-